سیم باعث اثر چشم بد میشود چنانچه از حضرت صادق علیه السلام منقولست که چشم زدن
حق است پس هرگاه بترسی از چشم بد بس بگو ما شاء الله لا قوة الا بالله العلی العظیم

رسالهٔ در بیان فضیلت روز نوروز و آداب و اعمال آن

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة علی سید الاولین والآخرین محمد وعترته الطاهرین
الاخیار لا سیما امیر المؤمنین علی بن ابی طالب سید الوصیین ولعنة الله علی اعدائهم
ابد الآبدین **وبعد** این رسالهایست مختصره در بیان فضیلت روز نوروز و آداب
و اعمال آن مرقوم قلم شکسته رقم اقل احوج العباد الی رحمة ربه الغنی محمد حسین
بن محمد صالح الحسینی اوتیا کتابهما بالیمین یوم الدین ووفقا یوم القیمة موافق
الامنین مشتمل بر مقدمه و دو فصل و خاتمه ومن الله التوفیق والاستعانة

مقدمه بدانکه در باب تعیین روز نوروز در میان علما خلافست بعضی دهم ماه
آیار از ماههای رومی را گفته اند و ابن ادریس رحمه الله باین قول قایل شده و بعضی
دیگر نهم ماه شباط از ماههای رومی را گفته اند و صاحب کتاب انوار اختیار
نموده که روز نوروز روز هفدهم کانون الاول است و آن روزیست که آفتاب
نزول کرده باشد ببرج جدی و روز پیش از آن و جمعی از علما گفته اند که اول
سال فرس است یعنی روز تحویل ببرج جدی و شیخ ابن فهد گفته که این قول
مشهور بوده است نزد فقهای عجم در بلاد ایشان زیرا که ایشان اول جدی را
نوروز میکرده اند و مشهور میان علما روز اول تحویل آفتاب ببرج حمل است
چنانکه اگر قبل از ظهر تحویل واقع شود آن روز نوروز است و اگر بعد از
ظهر تحویل شود روز بعد نوروز است و این قول اقرب بصواب و اضبط در
حساب است اگر بنای اعمال را بر این روز گذارند بهتر است و اگر در هر یک بعمل
آورند عمل بهتر شده خواهد بود و تحقیق این مطلب و ذکر و دفع اشکالات
وارده بر این مذاهب علی التفصیل مناسب این مقام نیست و بالجمله بنا بر همه
اقوال این روز بسیار شریف و با برکت است **فصل اول** در بیان فضیلت این روز

وآنچه در روایات معتبره در این باب و اعمال و آداب آن وارد شده است
باسانید معتبره از معلی بن خنیس که از خواص اصحاب حضرت امام
جعفر صادق عم بوده است منقولست که گفت در روز نوروز بخدمت
آنحضرت رفتم فرمود آیا میشناسی این روز را گفتم فدای تو شوم این
روزیست که عجم آنرا تعظیم مینمایند و در این روز تحفها و هدیها برای
یکدیگر میفرستند حضرت فرمود که سوگند یاد میکنم بحق خانهٔ کعبه که
در کعبهٔ معظمه است که این تعظیم کردن نیست مگر برای امر قدیمی که تفسیر
میکنم آنرا برای تو تا بفهمی آنرا گفتم ای سید و آقای من دانستن این از
برکت شما محبوبتر است نزد من از آنکه مردگان من زنده شوند و دشمنان من
بمیرند حضرت فرمود که ای معلی بدرستی که روز نوروز روزیست که حق سبحانه
و تعالی در این روز پیمان بندگان را گرفت از ارواح ایشان در روز الست
که او را بیگانگی بپرستند و برای او شریکی قرار ندهند و در سند که بپرستند
هیچ چیز را شریک او نکرده اند و ایمان بیاورند به پیغمبران و رسولان و حجتهای
او بر خلق و امامان و پیشوایان دین و ائمه معصومین صلوات الله علیهم اجمعین
و این اول روزیست که در آن آفتاب طلوع کرده است و بادها که آبستن کننده
درختان و زنده است وزیده است و گلها و شکوفهای زمین آفریده شده است و در این
روز کشتی حضرت نوح عم بعد از طوفان بر کوه جودی قرار گرفته است و این
روزیست که حق تعالی حیات بخشید چندین هزار کس را که از مرگ گریختند یعنی
از طاعون و بسبب غضب خداوند قهار همه را میرانید پس بعد از مدتها که استخوان
شده بودند پیغمبری از پیغمبران خدا بر آن استخوانها گذشت و از پروردگار خود
سؤال کرد که ما را بنماید که چگونه این استخوانهای پوسیده را زنده میکرداند

پس حق تعالی

پس حق تعالی وحی فرستاد بسوی او که آب بریز بر این استخوانهای ایشان در همان جای خود که
هستند پس چنین کرد و همه بقدرت خدا زنده شدند و این اول سال فرس و عجم است
و باین سبب سنت شد که در این روز آب بر یکدیگر بریزند یا آب بر خود بریزند و غسل
کنند و حق تعالی در قرآن مجید اشاره باین قصه نموده است در آنجا که فرموده أَلَمْ
تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ
مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ و مفسران گفته اند که آن پیغمبر حضرت حزقیل عم بود و حضرت
فرمود که ایشان سی هزار کس بودند و فرمود که در این روز جبرئیل عم بر حضرت رسول صم
بوحی نازل شده یعنی نوروز موافق روز مبعث بوده که مبعث و هفتم ماه مبارک
رجب است و فرمود که این روزیست که حضرت رسالت پناه صم بتهای کفار قریش
را در مکه شکست و حضرت ابرهیم عم نیز در این روز بتهای کافران را شکست و اول
اشاره است بآنکه سنی و شیعه روایت کرده اند بطرق بسیار که شبی حضرت
رسالت صم حضرت امیر المؤمنین عم را با خود بمسجد الحرام آورد و حضرت امیر را
امر کرد که بر دوش آنحضرت بالا رفت و بتهای کافران را بزیر آورد و شکست پس مراد
اینست که در شب این روز بود و فرمود که در این روز حضرت رسول صم امر کرد
اصحاب خود را که بیعت کنند با امیر المؤمنین و اقرار کنند که او پادشاه مؤمنان
است یعنی روز غدیر این روز بوده یا آن روز که سرکردهای صحابه را گفت بروید
و بر علی سلام کنید و بگوئید السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ این روز بوده
و فرمود که در این روز حضرت رسول صم حضرت امیر المؤمنین عم را فرستاد بوادی
جنیان که از ایشان بیعت از برای او بگیرد و فرمود که در این روز حق خلافت
با امیر المؤمنین عم برگشت و بعد از کشته شدن عثمان با آنحضرت بیعت کردند
و در این روز حضرت امیر عم با خارجیان نهروان جنگ کرد و بر ایشان ظفر یافت

وسر کرده ایشان را کرد واالشدیه می کفتند کشت ودر این روز قایم آل محمد ع ظاهر خواهد
شد و در این روز ما مان دیکر هو بیا رحیث خواهند کرد و در این روز قایم ما
ظفر خواهد یافت بر دجال و در کناسه که محله ایست از محلات کوفه او را بر دار
خواهند کشید و در هیچ روز نوروزی نیست مکر انکه ما انتظار فرج می کشیم
زیرا که آن از روزهای ما و روزهای شیعیان ماست آن روز را عجمان حفظ
کردند و حرمت آنرا رعایت میکنند و شما عربان آنرا ضایع کردید **و اما اعمال**
وارده در این روز چند چیز است **اول** غسل در این روز مستحب است **دویم**
ریختن آب و پاشیدن بر یکدیکر یا بر خود سنت است چنانچه در روایتها
مذکور شد و بعضی از علما سنت بودن صب ماء را حمل نموده اند بر استحباب
غسل کردن در این روز **سیم** سنت است جامهای پاکیزه پوشیدن و با نواع
تطیبات و تزیینات خود را آراستن **چهارم** مستحب است بهترین بوهای
خوش بکار بردن و خود را خوشبو و معطر ساختن **پنجم** سنت است این روز را
روزه داشتن **ششم** مستحب است که در این روز چهار رکعت نماز بعد از
فراغ از نماز پیشین و پسین و نافلهای آن بجا آوردن هر دو رکعت بیک سلام
بکیفیتی که وارد شده است چنانچه شیخ طوسی ره روایت کرده که حضرت
صادق ع فرمود بمعلی بن خنیس که چون روز نوروز شود غسل بکن و پاکیزه
ترین جامهای خود را بپوش و به بهترین بوهای خوش خود را خوشبو کردان
و در آن روز روزه بدار و چون از نماز پیشین و پسین و نافلهای آن
فارغ شوی چهار رکعت نماز بکذار یعنی هر دو رکعت بیک سلام و در رکعت
اول بعد از حمد ده مرتبه انا انزلناه بخوان و در رکعت دویم بعد از حمد
ده مرتبه سوره قل یا ایها الکافرون و در رکعت سیم بعد از حمد ده مرتبه سوره

قل هو الله

قل هو الله احد و در رکعت چهارم بعد از حمد ده مرتبه سوره قل اعوذ برب الفلق
و قل اعوذ برب الناس را بخوان و بعد از آن بسجده شکر برو و این دعا را بخوان
اللهم صل علی محمد و آل محمد الاوصیاء المرضیین و صل علی
جمیع انبیائک و رسلک بافضل صلواتک و بارک علیهم بافضل
برکاتک و صل علی ارواحهم و اجسادهم اللهم بارک علی محمد
و آل محمد و بارک لنا فی یومنا هذا الذی فضلته و کرمته و شرفته
و عظمت قدره اللهم بارک لی فیما انعمت به علی حتی لا اشکر
احدا غیرک و وسع علی فی رزقی یا ذا الجلال و الاکرام اللهم ما غاب
عنی فلا یغیبن عنی عونک و حفظک و ما فقدت من شیء فلا
تفقدنی عونک علیه حتی لا اتکلف ما لا احتاج الیه یا ذا
الجلال و الاکرام و فقره یا ذا الجلال و الاکرام را بسیار بکوید و در بعضی از
روایات بعد از یا ذا الجلال و الاکرام این تتمه نیز هست و صلی الله علی سیدنا
محمد و آله الطیبین و الحمد لله رب العالمین چون این عمل را بجا آوری
کناهان پنجاه ساله ات آمرزیده شود **فصل دویم** در بیان آنچه در کتب غیر معتبره
مذکور است و آنها بر دو قسم اند **قسم اول** اعمالی که در وقت تحویل باید بعمل آورند
و آنها چند چیز است **اول** جد علامه مولانا محمد باقر مجلسی طاب ثراه در کتاب
زاد المعاد کفته که در غیر کتب مشهوره روایت کرده اند که در وقت تحویل این دعا
را بسیار بخوانند و بعضی سیصد و شصت و شش مرتبه کفته اند یا محول
الحول و الاحوال حول حالنا الی احسن الحال و بروایت دیکر یا مقلب
القلوب و الابصار یا مدبر اللیل و النهار یا محول الحول و الاحوال
حول حالنا الی احسن الحال و سید جلیل نبیل میر محمد باقر داماد قدس الله روحه

روایت آخر نقل نموده و در آخر آن یا عزیز یا غنی نیز هست و در بعضی از مجموعها
که بنظر رسیده زیادتی در اول و آخر هست باین نحو یا مفتح الابواب و
یا مسبب الاسباب و یا مقلب القلوب و الابصار و یا مدبر اللیل
النهار و یا محول الحول و الاحوال حول حالنا الی احسن الحال
یا عزیز یا غنی یا غیاث المستغیثین و یا دلیل المتحیرین و یا ارحم
المساکین توکلت علیک یا رب و فوضت امری الیک یا رب و
لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و والد علامه مرام طاب ثراه
در رسالهٔ نیروزیهٔ خود بنحوی که از میرم اماد ره نقل شده نقل نموده
و فرموده که نزدیک بوقت تحویل تا همان وقت از روز دیگر که تحویل
شده که بیست و چهار ساعت می شود سیصد و شصت نوبت این دعا بخوانند
و چون تمام کنند سی و هفت نوبت این دعا را بخوانند و دعای سیم که
که مذکور خواهد شد نقل نموده بزیادتی یا کریم بعد از بسم الله و یا ارحم
الراحمین در آخر دعا دویم در بعضی از مجموعها بنظر رسیده که وقت تحویل
سیصد و شصت نوبت آیة الکرسی تا العلی العظیم بخوانند و بعد از آن
این دعا را سیصد نوبت بخوانند اللهم هذه سنة جدیدة و انت
ملک قدیم اسألک بحبک و حب عمل یقربنی الیک یا ذا الجلال و
الاکرام و ظاهرا در این نقل از لفظ دعا جزئی ساقط شده باشد سیم سید
جلیل میر محمد باقر داماد نقل نموده که نزد تحویل سی و هفت نوبت این دعا را
بخوانند بسم الله الرحمن الرحیم اللهم بارک لنا هذه السنة و بلغنا
من اول هذه السنة الی آخرها سالمین و احفظنا من شر الظالمین
بحق حفظناها من کل شیطان رجیم و بحق سلام قولا من رب رحیم
وبحق

و بحق فالله خیر حافظا و هو ارحم الراحمین و بحق محمد صلی الله علیه و آله و سلم
و الائمة المعصومین الهادین المهدیین یا محول الحول و الاحوال حول
حالنا الی احسن الحال یا مقلب القلوب و الابصار یا دلیل المتحیرین
یا غیاث المستغیثین اغثنی یا مغیث یا مغیث وا غوثاه وا غوثاه
وا غوثاه و افوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد یا الله یا الله یا
الله یا رحمن یا رحمن یا رحیم یا رحیم چهارم در بعضی از رسا یل
مذکور است که روایت شده که خواندن این دعا در وقت تحویل خواص بسیار دارد
و دعا این است بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین و صلوات
الله علی انبیاء المرسلین سیما علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین
صلوة دائمة الی الابد اللهم ان هذه سنة جدیدة و انت ملک قدیم
قادر حی قیوم و انا عبدک و علی عهدک و وعدک ما استطعت ابوء
لک بذنبی فاستغفرک و اتوب الیک و افوض امری کله فیها الیک
و اسألک البرکة و الخیر فی العمر و الزیادة فی الرزق و استکفیک
مؤنتها فیها و اسألک فیها رحمة انال بها شرف الکرامة فی الدنیا و
الآخرة و اسألک فیها رحمة تغنینی بها عن رحمة من سواک یا حی
یا قیوم برحمتک استغیث فاصلح لی شأنی کله فی هذه السنة
و لا تکلنی الی نفسی طرفة عین و لا اقل من ذلک فی ساعاتها
و اوقاتها و لا تکلنی الی احد من خلقک و اکلأنی کلاءة
الولید فی ایامها و لیالیها و استعینک فیها علی دوام ذکرک و شکرک
و حسن عبادتک و اجتناب معصیتک انت ربی انت حسبی یا ودود
عاملنی بفضلک و کرمک یا ذا الجلال و الاکرام و الجود حسبی الله لدینی

حسبی الله لدنیای حسبی الله لما اهمنی حسبی الله لمن بغی علی حسبی
الله لمن حسدنی حسبی الله لمن کادنی بسوء حسبی الله الذی
لا اله الا هو علیه توکلت و هو رب العرش العظیم حسبنا الله و
نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر سبحان ربک رب العزة
عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین پنجم
امیر محمد باقر داماد قدس الله روحه نقل نموده که در وقت تحویل دو رکعت نماز
بکنند در هر رکعتی حمد یکمرتبه و هر سوره که خواهد ششم امیر محمد باقر داماد
طاب ثراه نقل نموده و در مجموعه نیز بنظر رسید که در وقت تحویل هفت نوبت
سورهٔ فاطر را بخوانند هفتم ایضا در بعضی از رسایل مذکور است و میر محمد
باقر داماد طاب ثراه نیز نقل نموده که در وقت تحویل این هفت آیه را که اول
آنها حرف سین است با مشک و زعفران بظرف چینی نویسند و با گلاب یا عرق بید مشک
یا آب بشویند هر که از آن آب بخورد در آن سال از امراض و رنجها محفوظ باشد
و اگر گزنده او را بگزد زهر بر وی کار نکند بقدرت حق تعالی و آیات سبعه
اینست بسم الله الرحمن الرحیم سلام قولا من رب رحیم سلام علی نوح فی العالمین
سلام علی ابرهیم سلام علی موسی و هرون سلام علی ال یاسین سلام
علیکم طبتم فادخلوها خالدین سلام هی حتی مطلع الفجر هشتم ایضا
از مجربات نقل کرده میرداماد که در وقت تحویل این آیه را با دعای بعد از
آن نوشته با مشک و زعفران و با آب پاکیزه بشویند و بخورند و بخانها
بپاشند که باعث حفظ از هفتاد نوع از بلا میگردد و غرایب بسیار از تأثیر
این کلمات نقل نموده اند و آیه و دعا اینست وما ارسلناک الا رحمة للعالمین
یا حی یا بدیع السموات و الارض یا ذا الجلال و الاکرام نهم ایضا منقول است

از میر

از میر محمد باقر داماد حشره الله مع اجداده الامجاد که سالی که تحویل سال شب جمعه
پنج ساعت از شب رفته می شد بعد از نماز عشا دو رکعت نماز حاجت
گذارده خوابیدم و حاجت من اینکه جناب امیر المؤمنین ع را در خواب
ببینم که دعائی یا اسمی از اسماء الله تعلیم من نماید که در وقت تحویل نوشته
با خود نگاه دارم بجهة سعادت و نیکبختی و حصول حوائج و دفع بلایا بعد از
نماز حاجت تضرع و زاری بسیار بحق تعالی نموده خوابیدم در خواب
جناب امیر المؤمنین ع را دیدم فرمود که حاجت برآورده است و بدست من داد
قطعه سنگی که این نقش در او بود و فرمود که بنویس این نقش را با مشک و زعفران
و حفظ کن و بده بشیعیان که حفظ کنند و در وقت تحویل بنویسند از
خواب بیدار شدم صورت نقش در خاطرم بود نوشتم اول مرتبه بجهة
نواب سپهر رکاب نوشته باو رسانیدم نواب فرمودند که آن سالی آثار غریبه
از این نقش مشاهده نمودم اینست بسم الله الرحمن الرحیم یا حی یا قیوم [illegible]
دهم امیر محمد باقر داماد قدس الله روحه نقل نموده که این طلسم را با مشک و
زعفران بر کاغذی نویسند و طلسم اینست [illegible]
و در بعضی از مجموعها که بنظر رسید طلسم باین نحو بود [illegible]
قسم دوم چیزی چند که در روز نوروز باید بعمل آید چنانچه اگر قبل از
ظهر تحویل شود آن روز نوروز است و آن وقت تحویل تا آخر روز این قسم اعمال را
بجا میتوان آورد و اگر بعد از ظهر تحویل شود روز بعد روز نوروز است چنانچه
مشهور میان منجمین است و لیکن ظاهر آنست که بنای عمل باید بروز تحویل باشد
هر چند بعد از ظهر تحویل شده باشد چه غالب اعمال منسوب بشرع میباشد و اطلاق
نوروز شرعا بروز تحویل میشود و اگر این قسم را در هر دو روز بجا آورد بهتر است

واین قسم چند چیز است اول حبیب علاسلام در کتاب زاد المعاد گفته که بعضی روایت
کرده اند که این دعا را در روز نوروز بعد از ایام سالی که سیصد و شصت و
شش است بخوانند اَللّهُمَّ اِنَّ هٰذِهِ سَنَةٌ جَدِیدَةٌ وَ اَنْتَ مَلِکٌ قَدِیمٌ
اَسْأَلُکَ خَیْرَهَا وَ خَیْرَ مَا فِیهَا وَ اَعُوذُ بِکَ مِنْ شَرِّهَا وَ شَرِّ مَا فِیهَا وَ اَسْتَکْفِیکَ
مُؤْنَتَهَا وَ شُغْلَهَا یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْاِکْرَامِ دویم در مجموعهٔ دیگر بنظر رسیده
که از رسول خدا صلعم منقولست که هر که در اوّل سال این دعا را بخواند و د
مجموعهٔ دیگر که بنظر رسیده هفت نوبت بخواند حق تعالی دو ملک بر او موکل کرداند
که محافظت نمایند او را تا آخر سال و دعا اینست بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ
اَللّهُمَّ اَنْتَ الْاَبَدِیُّ الْقَائِمُ الْحَیُّ الْکَرِیمُ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ اَللّهُمَّ هٰذِهِ
سَنَةٌ جَدِیدَةٌ وَ اَنْتَ مَلِکٌ قَدِیمٌ اَسْئَلُکَ فِیهَا الْعِصْمَةَ مِنَ الشَّیْطَانِ وَ النَّجَاةَ
مِنَ النِّیرَانِ وَ الْعَوْنَ عَلَی هٰذِهِ النَّفْسِ الْاَمَّارَةِ بِالسُّوءِ وَ الْاِشْتِغَالِ
بِمَا یُقَرِّبُنِی لَدَیْکَ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْاِکْرَامِ بِرَحْمَتِکَ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ سیم
در مجموعهٔ بنظر رسید که هر که در اوّل صباح روز نوروز چهارده نوبت یا وهّاب
و دو نوبت یا ودود بگوید تا نوروز دیگر مطالب او موافق خواهش او میسّر گردد
چهارم در بعضی از رسایل مذکور است که در روز نوروز سورهٔ بنی اسرائیل و
سورهٔ نور و سر سوره سبّح لله و سورهٔ سأل سائل و سورهٔ سبّح اسم و سورهٔ
انا انزلناه را بخوانند که تا آخر سال محفوظ مانند از بلایا پنجم ایضا
در بعضی از رسایل مذکور است که چون روز نوروز شود بعد جماعتی که در مجلس
تحویل حاضرند انار شیرین که بزرگ باشد بستانند و انار ترش نیز مجوز است و
اگر انار یافت نشود حبّ نبات بگیرند و چهل و یکنوبت سورهٔ یس بر آنها بخوانند که
خواه یک کس همه را بخواند و خواه جمعی و هر یکنوبت که بخوانند باد بر انارها میدمند

وباید

وباید اند که پیش از تحویل باشد شروع نمایند در خواندن و چون سال بگردد
آن انار را پوست کنده تناول نمایند و نگذارند که یکدانه از آن انار ضایع شود
و پوست آنرا ریزه کرده در آب روان اندازند و در وقت خواندن سورهٔ
یس اند که سوراخ در انار کنند و بخواندن مشغول شوند و چون این عمل
را بجا آورند بعدد هر دانه از آن انار مرضی دفع شود و هر که آنرا بخورد
تا سال دیگر از آفات محفوظ باشد از برکت سورهٔ یس و دیگر فواید بسیار
بر آن مترتب می شود و میر محمد باقر داماد طاب ثراه نیز این عمل را نقل نموده و
عدد خاصی برای انار و سوراخ کردن انار در وقت خواندن یس و حبّ
نبات بعوض انار را نقل ننموده و ایضا خوردن انار در وقت تحویل در
کلام او مذکور نیست بلکه ظاهر حال آنست که بعد از تحویل هر وقت
باشد میتوان خورد ششم در بعضی از سفاین بنظر رسید که مرویست
که هر که در روز نوروز این طلسم را بنویسد و با خود نگاه دارد تا سال دیگر در
امان باشد و هیچ گزنده او را نگزد و بسیار منفعت دارد و طلسم اینست
ط۲۴۳⊞⊞ᐃ۱۱۱۸۹۱۱۱۹۹ᐃ
هفتم در مجموعهٔ بنظر رسید که منقول است
در روز نوروز این دعا را با مشک و زعفران بر روی کاغذی بنویسند
و آنرا در ظرفی که آب داشته باشد اندازند هر که از آن آب بیاشامد
تمام آن سال را بصحت و سلامت و خوشوقتی گذراند و از جمیع آفتها
و بلاها و شداید و مکروهات در حفظ حق تعالی بوده باشد و دولت
و حشمت او روز بروز زیاده شود و ابواب فتوحات و خیرات بر او گشاده
شود و کارهای او بسهولت آماده گردد و بر اعداء خود نصرت و ظفر یابد
و دعا اینست بسم الله الرحمن الرحیم ربّی الله ربّی الواحد ربّی الحیّ القیوم

نعوذ
ربّ الذی یحیی و یمیت ربّی الواحد القهّار حسبنا ربّنا حسبی ربّی اللّهمّ انّا
بک من الطعن والطاعون والوباء والبلاء وموت الفجاة وسوء القضاء
وشماتة الاعداء ومن شرّ ما سبق ربّنا اصرف عنّا العذاب انّا مؤمنون
حسبنا الله ونعم الوکیل نعم المولی ونعم النصیر فالله خیر حافظا وهو ارحم
الراحمین وصلّی الله علی خیر خلقه محمّد وعترته الطاهرین هشتم ایضا
نقل شده که این دعا را در روز نوروز با آب پاکی بخوانند و قدری خود
بخورند و قدری بمتعلقان دهند و قدری در چهار رکن خانه افشانند
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ اَللّٰهُمَّ بِحُرْمَةِ الْحُسَيْنِ وَجَدِّهِ وَأَخِيهِ وَأُمِّهِ
وَأَبِيهِ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ وَشِيعَتِهِ وَمَوَالِيهِ فَرِّجْ عَنَّا يَا
فَارِجَ الْهَمِّ وَيَا كَاشِفَ الْغَمِّ وَيَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ وَيَا غِيَاثَ
الْمُسْتَغِيثِينَ وَارْحَمْنَا مَعَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ نهم
در جامع ابن بیطار مذکور است که صاحب فلاحت نبطیه از قول حضرت آدم ع
نقل کرده که هر که در روز تحویل نیم مثقال تخم رازیانه با نیم مثقال قند
سفوف ساخته بخورد و بر این مداومت نماید تا روز تحویل آفتاب بسرطان
در آن سال هیچ کوفتی بهم نرساند و اگر هر سال این کار بکند عمر او بصد و
بیست سال برسد و اصلا در قوای او سستی و ضعف بهم نرسد دهم
ابوریحان در کتاب تاریخ خود گفته که اصحاب نیرنجات نقل نموده اند که
هر که در بامداد روز نوروز پیش از آنکه سخن گوید شکر بچشد و روغن زیت
بر بدن بمالد در تمام آن سال از همه انواع بلاها محفوظ باشد یازدهم
صاحب فلاحت نبطیه نقل نموده که هر که در این روز یک مثقال مخلّص کوفته
بخورد و تا سه روز بر آن مداومت نماید در آن سال هیچ زهری در او کارگر نشود

وگفته

وگفته که این از مجرّبات است چنانچه شخصی در سالی با ین عمل نموده در آن سال
چند نوبت باو زهر داده اند که از آنجمله یکرشته ده دانگ و نیم الماس و
یکرشته یک زهره افعی بود و کارگر نشده دوازدهم در بعضی از رسایل
مذکور است که در روز نوروز از پوشیدن جامه سیاه و زرد و بنفش
و عنابی حذر باید کرد که باعث مفلسی و آزردگیست بلکه جامه سفید
یا سبز یا آل یا کبود باید پوشید که باعث غنا و توانگری و صحت بدن است
در آن سال چنانچه در این ابیات که منسوبست بسلطان المحققین خواجه
نصیر الدین طوسی قدّس الله روحه بنظر آمده شعر بوقت گردش سال
ای یگانه دوران ٭ نصیحتی کنم ار بشنوی و دریابی ٭ چهار رنگ مپوش و
چهار رنگ بپوش ٭ که زان چهار سوی خاک و زین چهار آبی ٭ بپوش جامه
سبز و سفید و آل و کبود ٭ مپوش زرد و بنفش و سیاه و عنابی ٭ که زین
چهار شود قامت تو خم چو کمان ٭ وزان چهار شود چهره تو عنابی ٭
تذنیب در مجموعه بنظر رسیده که منقولست که هر که این کلمات را در
روز شنبه بعد از نوروز بنویسد و با آب پاک بشوید و بخورد در آن سال از
درد چشم ایمن باشد و کلمات اینست الم المص المر کهیعص طه طسم
طس یس حمعسق ق ن تحقیق بدانکه آنچه در این مقصد مذکور شد
در کتب معتبره مسطور نیست و بعضی از آنها را بروایت نسبت داده اند
و بعضی را بدون نسبت بروایت نقل نموده اند و آنها بر سه نوع است
نوع اوّل آنچه از قبیل ادعیه و اذکار و نماز و نوشتن دعا و طلسم
و آشامیدن آب آنهاست و این قسم را اگرچه بروایت نسبت نداده
اند لیکن ظاهر حال آنست که ماخوذ از روایتی و حدیثی باشد و حدیث آن

مؤید این آنکه بعضی از این قسم در رسایل و مجموعهای دیگر که بنظر رسید منسوب

ازمیان رفته باشد یا از کتب عامه و اهل سنة اخذ نموده باشند بنابراین
نقل این قسم از اعمال ممکن است که بعنوان روایت باشد و در مستحبات
چون عمل بروایت ضعیفه میتوان کرد ممکن است که بجا آوردن این اعمال
مجوز باشد خصوصا آنچه از آیات و سور قرآنی باشد و لهذا امیر محمد
باقر داماد در باب خواندن سورهٔ یس بر اناد بحدیث صحیح خذ من
القرآن ما شئت لما شئت متمسک شده تجویز آن نموده است پس بهر یک
از این اعمال را بهتر آنست که بقصد انکه قرآن و دعا در همه وقت نیکوست
خصوصا اوقات شریفه و این وقت از جملهٔ آنهاست بعمل آورند
نوع دویم چیزی چند است که ظاهر حال آنست که روایتی در آن باب وارد
شده و بحسب طب منافع بدنی دارد مانند خوردن رازیانه باشند
و مخلصه و بعمل آوردن این قسم نیز نیکوست لیکن احوط آنست که مراعات
مناسبت با مزاج هر شخص بشود که مبادا مناسب نباشد و ضرر رساند
نوع سیم چیزی چند است که ظاهر حال آنست که آنهم نیز مستند بروایتی
نباشد و مستند بعلم نجوم باشد مانند حذر کردن از جامهٔ زرد و سیاه
و عنابی و بنفش و پوشیدن جامهٔ سفید یا سبز یا آل یا کبود و مراعات
این نوع تابع حقیقت و بطلان علم نجوم است و علی ای تقدیر مراعات
آن ضرر ندارد والله تعالی یعلم خاتمه در بیان وجه تسمیهٔ این روز
بنوروز و ذکر بعضی از امور غریبهٔ عجیبه که در بعضی از کتب در باب این روز
نقل نموده اند مرویست که خلق ابتدای عالم و خلق دنیا در ماه نیسان
بوده و معلوم است که نیسان در اوقات شمس بحمل است پس اول روزی
که در عالم پدید آمد در حمل بود باین جهت مسمی بنوروز شد و ابن طاوس

کفته

کفته که چون ابتدای عالم در مثل این روز باشد مناسب است که روز عید و سرور
باشد و باین جهت در اخبار وارد شده که بهترین بوهای خوش بکار برند
و پاکیزه ترین جامها بپوشند و شکر و دعا و غسل و صوم و صلوة مستحب است
چون در روز ابتداء ظهور نعمت کبری که اخراج عالم امکان از وجود بعدم است
چنانچه تعظیم و تکبیر روز مبعث و غدیر که ماموریم بنابر ابتداء ظهور منصب
نبوت و امامت بوده پس روز عید و سرور شیعیان ایشان است ایضا
شیخ صدوق ابن بابویه ره در کتاب من لا یحضره الفقیه نقل نموده که جمعی آمدند
بخدمت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه و شرفیاب حضور آنجناب کردیدند
و آوردند برای آن جناب هدیه و تحفهٔ نوروزی را که در میان عجم شایع و
متعارف بوده که برای یکدیگر تحفه و هدیه میفرستاده اند پس آنحضرت
فرمود که چیست اینها عرض کردند که یا امیر المؤمنین امروز نوروز است پس
فرمود آنحضرت که بکنید برای ما هر روز نوروز را و ایضا ابن بابویه کفته که
مرویست که آنحضرت فرمود که نوروز ما هر روز است و ایضا ابن بابویه ره
روایت کرده از ابرهیم کرخی که کفت پرسیدم از حضرت امام جعفر صادق ع
از حال مردی که میباشد برای او قریه و مزرعه پس چون روز اول میزان و
نوروز میشود جماعت دهقانان از آن ده میآرند برای آن مرد تحفه
که لازم نیست بر ایشان آوردن آن بلکه تقرب میجویند بسبب این تحفها
بسوی آن مرد آیا میتواند قبول کرد آن مرد از ایشان آن هدیه را فرمود
آنحضرت آیا نیستند آن جماعت مسلمین عرض کردم بلی آن جماعت از مسلمین اند
فرمود پس البته قبول کند تحفه و هدیهٔ ایشان را و بتوبه کند میان ایشان یا
آنکه جزای خیر دهد با ایشان و ایضا تفاوت نگذارد در میان ایشان بقبول

هدیه از بعضی دوست بعضی که باعث دل شکستگی آن دیگری میشود ایضاً ابوریحان
در کتاب تاریخ خود گفته که بعضی از حشویه نقل کرده اند که حضرت سلیمان ع م
انگشتر خود را گم کرد و ملکت او باین سبب بر طرف شد چون چهل روز بر این
گذشت انگشتر خود را یافت و پادشاهت باو برگردید و ملوک زمان بدرگاه
او آمدند و مرغان بر سر او سایه افکندند پس اهل فرس گفتند که نوروز آمد
یعنی روز تازه ماننده روزهای سلطنت آمد بدین جهت این روز را نوروز نامیدند
و در آن روز سلیمان امر کرد باد را که او را بردارد پس باد سلیمان را بلند کرد
و شب پره نزد سلیمان آمد و گفت ایها الملک من آشیانی دارم در آن آشیان
من تخمی چند هست پس از راهی که میروی عدول کن سلیمان عم راه بگردانید
پس چون سلیمان نزول کرد خطاف آمد و بمنقار خود آبی داشت آن آب را
در برابر آنحضرت پاشید و پای ملخی برای آنحضرت بهدیه آورد و باین جهت
شایع شد که در روز نوروز آب میپاشند و هدایا و پیشکشها برای ملوک
میاورند وایضاً نقل نموده که شایع است درین روز که شکر و حلویات
را برای یکدیگر بهدیه میفرستند و سبب این معنی آنست که نیشکر در مملکت
جم در روز نوروز ظاهر شد و پیشتر معروف نبود در آن روز نی شکر را
دید که آب بسیار دارد آن را خائید و چشید دید که شیرین و لذیذ است
پس فرمود تا آب آن را گرفتند و شکر از آن بعمل آوردند و چون پنج روز
بر آن گذشت شکر بسته شد و مردم بجهت یکدیگر بهدیه فرستادند
وایضاً نقل کرده اند که رسم ملوک خراسان بر این جاری بوده که درین
روز باعیان مملکت خود خلعتهای ربیعی و صیفی میداده اند و این
رسم میان سلاطین و دیگران شیوع بهم رسانید وایضاً گفته اند که

جمشید

جمشید امر کرد مردم را که در روز نوروز غسل کنند بآب تا حق تعالی دفع کند از
ایشان آفتهای سال آینده را و بعضی گفته اند که سبب غسل کردن درین روز
آنست که جم امر کرده بود بحفر نهرهای چند و چون روز نوروز شد آب
آن نهرها جاری شد و مردم بسبب جریان آب خوشحال شدند و بآن آب
غسل کردند پس جماعت نیز بجهت متابعت سلف غسل کردن را درین روز
شایع گردانیدند و بعضی گفته اند که این روز منسوبست بخرداد که ملکی است
موکل بر آب و بنابراین مناسبت درین روز غسل میکنند و استعمال آب
مینمایند و بدین جهت است که می ایستند درین روز نزد طلوع فجر و متوجه
میشوند بجانب آب قنات و آب حوضها و گاهی میروند نزدیک آبهای جاری
و از آن آبها بر خود میریزند برای تبرک و دفع آفتها و بعضی بر بعضی آب می پاشند

تمت الرسالة والحمد لله و
الصلوة علی خاتم الرسالة
محمد و آله حامداً مصلیاً
مسلماً

هدیتر از بعضی دوست بعضی که باعث دل‌شکستگی آن دیگری میشود ایضاً ابوریحان
در کتاب تاریخ خود گفته که بعضی از حشویه نقل کرده اند که حضرت سلیمان ع
انگشتر خود را گم کرد و ملک او باین سبب بر طرف شد چون چهل روز برین
گذشت انگشتر خود را یافت و پادشاهی باو برگردید و ملوک زمان بدرگاه
او آمدند و مرغان بر سر او سایه افکندند پس اهل فرس گفتند که نوروز آمد
یعنی روز تازه مانند روزهای سلطنت آمد بدین جهت این روز را نوروز نامیدند
و در آن روز سلیمان امر کرد باد را که او را بردارد پس باد سلیمان را بلند کرد
و شب پره نزد سلیمان آمد و گفت ایها الملک من آشیانی دارم در آن آشیان
من تخمی چند هست پس از راهی که میروی عدول کن سلیمان ع راه بگردانید
پس چون سلیمان نزول کرد خطاف آمد و بمنقار خود آبی داشت آن آب را
در برابر آنحضرت پاشید و پای ملخی برای آنحضرت بهدیه آورد و باین جهت
شایع شد که در روز نوروز آب میپاشند و هدایا و پیشکشها برای ملوک
میاورند وایضاً نقل نموده که شایع است درین روز که شکر و حلوایات
را برای یکدیگر بهدیه میفرستند و سبب این معنی آنست که نیشکر در مملکت
جم در روز نوروز ظاهر شد و پیشتر معروف نبود در آن روز نی شکر را
دید که آب بسیار دارد آنرا خائید و چشید دید که شیرین و لذیذ است
پس فرمود تا آب آنرا گرفتند و شکر از آن بعمل آوردند و چون پنج روز
بر آن گذشت شکر بسته شد و مردم بجهت یکدیگر بهدیه فرستادند
وایضاً نقل کرده اند که رسم ملوک خراسان بر این جاری بوده که درین
روز باعیان مملکت خود خلعتهای ربیعی و صیفی میداده اند و این
رسم میان سلاطین و دیگران بشیوع بهم رسانید وایضاً گفته اند که

جمشید

جمشید امر کرد مردم را که در روز نوروز غسل کنند بآب تا حق تعالی دفع کند از
ایشان آفتهای سال آینده را و بعضی گفته اند که سبب غسل کردن درین روز
آنست که جم امر کرده بود بحفر نهرهای چند و چون روز نوروز شد آب
آن نهرها جاری شد و مردم بسبب جریان آب خوشحال شدند و بآن آب
غسل کردند پس جماعت نیز بجهت متابعت سلف غسل کردن را درین روز
شایع گردانیدند و بعضی گفته اند که این روز منسوبست بهروز که ملکی است
موکل بر آب و بنا بر این مناسبت درین روز غسل میکنند و استعمال آب
مینمایند و بدین جهت است که می ایستند درین روز نزد طلوع فجر و متوجه
میشوند بجانب آب قنات و آبجو و چاهها و گاهی میروند نزدیک آبهای جاری
و از آن آبها بر خود میریزند برای تبرک و دفع آفتها و بعضی بر بعضی آب می پاشند

تمت الرسالة والحمد لله و
الصلوة علی خاتم الرسالة
محمد و آله حامداً مصلیاً
مسلماً

هدیه از بعضی دون بعضی که باعث دلشکستگی آن دیگری میشود ایضاً ابوریحان
در کتاب تاریخ خود گفته که بعضی از حشویه نقل کرده اند که حضرت سلیمان ع
انگشتر خود را گم کرد و ملک او باین سبب برطرف شد چون چهل روز برین
گذشت انگشتر خود را یافت و پادشاهیش باو برگردید و ملوک زمان بدرگاه
او آمدند و مرغان بر سر او سایه افکندند پس اهل فرس گفتند که نوروز آمد
یعنی روز تازه ماننده روزهای سلطنت آمد بدین جهت این روز را نوروز نامیدند
و در آن روز سلیمان امر کرد باد را که او را ببرد ادرم پس باد سلیمان را بلند کرد
و شب پره نزد سلیمان آمد و گفت ایها الملک من اشیانی دارم در آن اشیان
من تخمی چند هست پس از راهی که میروی عدول کن سلیمان ع او را بگردانید
پس چون سلیمان نزول کرد خطاف آمد و بمنقار خود آبی داشت آن آب را
در برابر آنحضرت پاشید و پای ملخی برای آنحضرت بهدیه آورد و باین جهت
شایع شد که در روز نوروز آب میپاشند و هدایا و پیشکشها برای ملوک
میاورند وایضاً نقل نموده که شایع است در این روز که شکر و حلویات
را برای یکدیگر بهدیه میفرستند و سبب این معنی آنست که نیشکر در مملکت
جم در روز نوروز ظاهر شد و پیشتر معروف نبود در آن روز نی شکر را
دید که آب بسیار دارد آنرا خائید و چشید دید که شیرین و لذیذ است
پس فرمود تا آب آنرا گرفتند و شکر از آن بعمل آوردند و چون پنج روز
بر آن گذشت شکر بسته شد و مردم بجهت یکدیگر بهدیه فرستادند
وایضاً نقل کرده اند که رسم ملوک خراسان بر این جاری بوده که در این
روز با عیان مملکت خود خلعتهای ربیعی و صیفی میداده اند و این
رسم میان سلاطین و دیگران شیوع بهم رسانید وایضاً گفته اند که

جمشید

جمشید امر کرد مردم را که در روز نوروز غسل کنند با آب تا حق تعالی دفع کند از
ایشان آفتهای سال آینده را و بعضی گفته اند که سبب غسل کردن در این روز
آنست که جم امر کرده بود بحفر نهرهای چند و چون روز نوروز شد آب
آن نهرها جاری شد و مردم بسبب جریان آب خوشحال شدند و بآن آب
غسل کردند پس جماعت نیز بجهت متابعت سلف غسل کردن را درین روز
شایع گردانیدند و بعضی گفته اند که این روز منسوبست بهروز که ملکی است
موکل بر آب و بنا بر این مناسبت درین روز غسل میکنند و استعمال آب
مینمایند و بدین جهت است که می بینند درین روز نزد طلوع فجر متوجه
میشوند بجانب آب قنات و آبجو صنها و گاهی میروند نزدیک آبهای جاری
و از آن آبها بر خود میریزند برای تبرک و دفع آفتها و بعضی بر بعضی آب می پاشند

تمت الرساله والحمد لله و
الصلوة علی خاتم الرسالة
محمد و آله حامداً مصلیاً
مسلماً